

Eindverslag Participatie | Visie Sterke Sociale Basis

Datum: 19-02-2026

Aanleiding

De gemeente heeft in de Contourennotitie Sterke Sociale Basis de eerste contouren geschetst van de gewenste Zoetermeerse sociale basis en de stappen die nodig zijn om deze verder te versterken.

In de contourennotitie wordt uitgewerkt hoe de gemeente, samen met inwoners en partners, de basis van een zorgzame en veerkrachtige samenleving versterkt. Daarbij voortbouwend op de sterke structuren die Zoetermeer al rijk is. Vrijwilligerswerk, culturele en sportverenigingen, geloofsgemeenschappen en netwerken van vrijwilligers vormen de ruggengraat van de sociale cohesie in onze stad. Zij zorgen ervoor dat mensen elkaar kennen, naar elkaar omzien en samen bijdragen aan een sociale leefomgeving.

In de Contourennotitie staan verschillende voorstellen en maatregelen om de sociale basis beter te faciliteren. Het participatietraject is bedoeld om op te halen wat inwoners nodig hebben om de sociale basis te versterken, nieuwe ideeën te verzamelen en te toetsen of de voorgestelde acties aansluiten bij wat er in de stad leeft.

Daarnaast worden met maatschappelijke partners gesprekken gevoerd over hun rol in de beweging naar meer regie en eigenaarschap bij inwoners. Daarbij is aandacht voor de manier waarop zij inwoners kunnen ondersteunen en hoe zij kunnen meebewegen naar een meer vraaggerichte manier van werken.

Zo vormt dit participatieproces een belangrijke stap om te komen tot een gedragen en uitvoerbare definitieve Visie Sterke Sociale Basis.

1. Samenvatting van de participatie

Dit eindverslag bevat de resultaten van het participatievoorstel zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 16 oktober 2025.

Het participatievoorstel is opgesteld op basis van de Participatieverordening van de gemeente Zoetermeer, de Kadernota Participatie 2022 en de Contourennotitie Sterke Sociale Basis.

In het participatietraject zijn inwoners, partners, vrijwilligersorganisaties en geloofsgemeenschappen betrokken via verschillende vormen van dialoog: bijeenkomsten, wijkgesprekken en een enquête via het platform Doe Mee.

De opgehaalde input ondersteunt het aanscherpen van de visie en helpt bij het identificeren van knelpunten en kansen binnen de sociale basis.

2. Doel van de participatie

Het participatietraject had als doel:

(1) Draagvlak verkennen en vergroten

We hebben inwoners en partners meegenomen in de visie op een Sterke Sociale Basis en het belang van deze beweging voor de stad. Tegelijkertijd zijn we het gesprek aangegaan over rolverdeling:

- Hoe zien inwoners hun eigen bijdrage?
- Wat verwachten zij van maatschappelijke organisaties?
- Welke rol heeft de gemeente volgens hen?

(2) Kwaliteit van het beleid en plannen vergroten

In de contourennotitie staan eerste voorstellen om de Sterke Sociale Basis te versterken. Tijdens het participatietraject hebben we inwoners gevraagd:

- Wat vinden zij van deze plannen?
- Welke verbeteringen zien zij?
- Zijn er aanvullende ideeën die nog niet genoemd zijn?

Naast inwoners worden ook maatschappelijke partners betrokken, zoals aanbieders uit de (in)formele zorg en partners uit de bestaande netwerken in de stad. Zij hebben feedback kunnen geven over de uitvoerbaarheid van de plannen. Dit zorgt voor plannen die inhoudelijk sterk én praktisch uitvoerbaar zijn.

(3) Bewustwording creëren en creativiteit

Met de participatie willen we inwoners bewust maken van de belangrijke rol die zij zelf spelen in een sterke sociale basis. Inwoners hebben vaak waardevolle ideeën om maatschappelijke opgaven aan te pakken.

Het betrekken van inwoners bij het bedenken van beleid is óók een vorm van het versterken van de sociale basis:

- Het stimuleert betrokkenheid.
- Het versterkt verantwoordelijkheidsgevoel.
- Het brengt nieuwe perspectieven en creatieve oplossingen naar voren.

Deze ideeën hebben bijgedragen aan de definitieve versie van de visie.

3. Proces en participatievormen

Voor de totstandkoming van de visie is gebruikgemaakt van een breed en participatieproces. In verschillende wijken en via uiteenlopende vormen van contact zijn inwoners, professionals, vrijwilligers, netwerkpartners en geloofsgemeenschappen betrokken om vanuit diverse perspectieven inzicht te krijgen in behoeften, kansen en knelpunten binnen de sociale basis. Het proces bestond uit wijkbezoeken en spontane inwonersgesprekken, verdiepende participatiebijeenkomsten, digitale participatie via Doe Mee en gesprekken met adviesorganen.

Deze combinatie zorgde voor een rijk en veelzijdig beeld van wat inwoners en partners ervaren in hun dagelijks leven en wat nodig is om ontmoeting, samenwerking en buurtinitiatieven verder te versterken.

3.1 De wijken in (inwonersgesprekken)

Tijdens meerdere intensieve wijkbezoeken zijn netwerkregisseurs, wijkregisseurs en stagiaires actief aanwezig geweest op diverse plekken in de stad om inwoners te spreken in hun eigen omgeving. Verspreid over de wijken Buytenwegh, Rokkeveen, Oosterheem, Palenstein, Driemanspolder, Seghwaert en het Dorp vonden gesprekken plaats op laagdrempelige locaties zoals pleinen, buurtstraten, inlooppunten en tijdens bestaande wijkactiviteiten. In Meerzicht is vanwege andere participatietrajecten al veel onderzoek gedaan, daarom hebben we deze wijk overgeslagen. Wel hebben bewoners uit Meerzicht de digitale enquête voor Doe Mee ingevuld. Dat geldt ook voor de Leyens.

Er is bewust gekozen voor een brede mix aan contactmomenten: informele gesprekken op straat, aansluiten bij wijkteamoverleggen, meedraaien bij lokale organisaties zoals inZet, en het spreken van inwoners tijdens georganiseerde bijeenkomsten zoals de Liefste Straat-verkiezing, activiteiten van buurt- en wijkverenigingen en een inloopmiddag in het nieuwe jongerenhok van Palenstein. Door deze aanpak kwamen inwoners uit verschillende doelgroepen (jong, oud, nieuwkomers, ervaren buurtbewoners, gezinnen, kwetsbare inwoners) op een natuurlijke manier in beeld.

In totaal zijn ruim 100 inwoners gesproken, die openhartig deelden wat zij nodig hebben om elkaar te ontmoeten, samen activiteiten te organiseren en ondersteuning te vinden. De gesprekken volgden de thema's uit de enquête: ontmoetingsplekken, het sociale aanbod in de wijk, en ideeën voor een socialere buurt. De opbrengsten waren rijk, divers en vaak zeer concreet.

Ontmoetingsplekken in de buurt:

Alle gesproken inwoners gaven aan dat in de eigen wijk of buurt in ieder geval één ontmoetingsplek bekend is, zoals een buurthuis, park, bibliotheek of speelplek. Toch blijkt dat slechts een klein deel van deze plekken daadwerkelijk wordt gebruikt. Openingstijden, een beperkte sfeer of een programma dat onvoldoende aansluit op verschillende leeftijdsgroepen worden vaak genoemd als reden om niet te gaan.

In de gesprekken werd een duidelijke en urgente behoefte aan extra ontmoetingsplekken zichtbaar. Inwoners noemen vooral wensen voor plekken voor:

- Kinderen;
- Jongeren;
- Kwetsbare inwoners, zoals inwoners met GGZ-problematiek;
- Caraïbische inwoners;
- 35-plussers die tussen bestaande doelgroepen vallen;
- Gezamenlijke eetmomenten;
- Ontmoetingsplekken in de buitenruimte, zoals bankjes bij speelplekken en in parken.

Daarnaast komt sterk naar voren dat inwoners op zoek zijn naar een plek waar zij laagdrempelig binnen kunnen stappen voor een kop koffie, een praatje of een informele activiteit. Ook wordt vaak genoemd dat een professioneel bemande inloopplek met lichte ondersteuning welkom zou zijn.

Ontmoeting in de buitenruimte heeft eveneens een belangrijke rol: inwoners noemen regelmatig dat er meer zitbankjes, schaduwplekken en rustige zitplekken nodig zijn om toegankelijk, spontaan contact mogelijk te maken.

Ideeën voor een socialere buurt:

Een deel van de inwoners zet zich al structureel in voor de eigen buurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Initiatiefnemers binnen Lief & Leedstraten,
- Buurtbewoners die voor burens koken,
- Bewonersgroepen die het buurtgroen onderhouden.

Tegelijkertijd geven veel andere inwoners aan graag meer te willen betekenen voor de buurt, op voorwaarde dat de juiste randvoorwaarden aanwezig zijn. De belangrijkste genoemd behoeften zijn:

- Tijd, vooral bij inwoners met drukke agenda's of zorgtaken
- Een fysieke ruimte om activiteiten te organiseren
- Financiering of materialen
- Ondersteuning van burens, vrijwilligers of buurtorganisaties

Veel inwoners geven aan ideeën te hebben, maar nog niet precies te weten waar te beginnen of waar zij terecht kunnen voor hulp: *“De wil is er, maar iemand moet helpen om het in gang te zetten.”*

3.2 Verdiepende participatiebijeenkomsten

Er hebben in totaal vier geplande verdiepende participatiebijeenkomsten plaatsgevonden. In de bijlage (Bijlage 1) staan de volledige verslagen per bijeenkomst.

3.2.a Participatiebijeenkomst inwoners – 29 januari 2026

Omschrijving

Inwoners gingen onder leiding van gespreksleider Stefan Wijers in gesprek over de visie. Zij deelden wensen over ontmoeting, buurtactiviteiten en ondersteuning. De inzichten droegen bij aan het aanscherpen van thema's in de visie.

Opbrengst

Thema	
Bereidheid tot inzet in de wijk	Veel inwoners willen actief bijdragen aan hun wijk of aan andere buurtbewoners. Op sommige vlakken willen zij graag gefaciliteerd worden door de gemeente, vrijwilligersorganisaties, professionele partners of door samenwerking met andere inwoners. Tegelijkertijd zijn er ook veel initiatieven die door inwoners zelf gerealiseerd kunnen worden, zonder betrokkenheid van de gemeente.
Aandachtcirkels/ omzien naar elkaar	Inwoners zien waarde in kleine aandachtcirkels van 10–15 buurtbewoners die elkaar actief ondersteunen. Voor het starten van deze groepen is een toegankelijke ontmoetingsplek in de buurt noodzakelijk.
Sociale relaties & individualisering	Inwoners signaleren dat digitalisering en maatschappelijke ontwikkelingen hebben geleid tot een individualistischer samenleving. Het actief leren kennen van anderen (in de buurt, bij winkels, verenigingen) wordt gezien als belangrijke basis voor een socialere gemeenschap, over culturen en generaties heen.
Communicatie afgestemd op doelgroepen	Effectieve communicatie vraagt om aansluiting bij de leefwereld van specifieke groepen. Jongeren worden bijvoorbeeld beter bereikt via TikTok of QR-posters, en dragen hier graag aan bij. Voor inwoners met een andere culturele achtergrond is cultuur- en taalgevoelige communicatie nodig.

3.2.b Bijeenkomst voor netwerkpartners – 5 februari 2026

Omschrijving

Netwerkpartners kregen toelichting op de visie en gingen in gesprek over wat zij zien in de stad, welke initiatieven bijdragen en welke ondersteuning nodig is om inwoners beter te helpen.

Opbrengst

Thema	
Centrale coördinatie & kennisdeling	Er is behoefte aan samenwerking onder centrale coördinatie, waarbij goede voorbeelden systematisch worden gedeeld. Deze best practices kunnen afkomstig zijn uit Zoetermeer zelf of uit andere gemeenten.
Netwerken versterken & sleutelfiguren inzetten	Het versterken, bundelen en doelgericht inzetten van netwerken in de wijken wordt als noodzakelijk gezien. Het samenbrengen van sleutelfiguren en bestaande werkgroepen in één overkoepelende groep <i>Sociale Basis</i> kan domein overstijgend werken, versnellen en effectiever maken.
Minder overleg, meer effectiviteit	Er is behoefte aan minder overlegmomenten en minder langdurige gesprekken, maar aan meer effectieve samenwerking en betere verbinding tussen professionals, organisaties en inwoners.

3.2.c Bijeenkomst voor wijkpartners – 12 februari 2026 (ochtend)

Omschrijving

Professionals (zowel betaald als vrijwillig) die actief zijn in de wijken wisselden ervaringen uit over samenwerking, vraaggericht werken en hoe zij beter kunnen aansluiten op signalen en behoeften van inwoners.

Opbrengst

Thema	
Samenwerking en verbinding tussen professionals	Professionals geven aan meer nadruk te willen leggen op samenwerking en onderlinge verbinding. Op dit moment wordt soms het gevoel ervaren dat organisaties met elkaar concurreren in plaats van elkaar versterken.
Rol en inzet van sleutelfiguren	In iedere wijk zijn sleutelfiguren aanwezig: betrokken inwoners met een sterk netwerk of een actieve rol in de buurt. Deze personen hebben behoefte aan ondersteuning, facilitering en gerichte inzet om andere inwoners te bereiken en te activeren. Wijkregisseurs spelen hierbij een belangrijke verbindende rol.
Doelgroepgerichte benadering & communicatie	Effectieve benadering van inwoners vraagt om communicatie die aansluit op de doelgroep. Voorbeelden zijn • TikTok en Instagram voor jongeren, • Facebook voor ouderen. De keuze van het middel bepaalt in hoge mate of inwoners zich aangesproken voelen.
Stimuleren van mond-tot-mondcontact	Het activeren van betrokken bewoners om anderen mee te nemen wordt gezien als een krachtig middel om bereik en betrokkenheid te vergroten. Betrouwbare mond-tot-mondreclame vergroot deelname en vertrouwen.
Wijkgericht werken	Professionals signaleren dat de behoeften per wijk sterk verschillen. Een meer wijkgerichte aanpak die aansluit bij lokale kenmerken en behoeften wordt als effectiever én efficiënter gezien, met potentieel kostenbesparende effecten.
Benutten van bestaande overleggen en netwerken	Contactmomenten zoals wijkoverleggen en netwerkbijeenkomsten kunnen beter worden benut om activiteiten en kennis tussen wijken uit te wisselen. Dit vergroot betrokkenheid, leertaken en onderlinge samenwerking.
Samenwerking met commerciële partijen	Er is behoefte aan intensievere samenwerking met commerciële partijen om het netwerk te verbreden en aanvullende mogelijkheden voor ontmoeting, activiteiten en ondersteuning te creëren.

3.2.d Bijeenkomst geloofsgemeenschappen – 12 februari 2026 (avond)

Omschrijving

Geloofsgemeenschappen deelden, onder leiding van Stefan Wijers hun maatschappelijke rol, ervaringen met ontmoeting, inzet van gebouwen en verwachtingen richting de gemeente voor samenwerking en ondersteuning.

Opbrengst

Categorie	
Direct uitgevoerde acties	In de bijeenkomst kwamen meerdere concrete behoeften naar voren, waarvan er al een aantal direct zijn opgepakt: • Het inrichten van een groepsapp voor snelle wederzijdse communicatie; • Het uitnodigen van elkaar voor heilige dagen ter bevordering van verbinding; • Het opzetten van een digitale gemeentegids met relevante contactpersonen; • Het ontwikkelen van een platform voor vraag en aanbod van ruimtes en diensten; en het faciliteren en stimuleren van het delen van gebouwen tussen geloofsgemeenschappen.
Korte-termijn opbrengsten	De snelle uitvoering van bovengenoemde acties versterkte direct de samenwerking, onderlinge zichtbaarheid en organisatorische bereikbaarheid van de betrokken geloofsgemeenschappen.
Lange-termijn behoeften & ideeën	Daarnaast zijn verschillende wensen opgehaald die op langere termijn ontwikkeld kunnen worden: • Inzicht verkrijgen in de maatschappelijke waarde en effecten van geloofsgemeenschappen binnen de sociale basis; • Het ontwikkelen van beleid voor maatschappelijk vastgoed; • En het structureel meenemen van gemeenschappelijke ruimtes voor maatschappelijke organisaties en groepen inwoners bij toekomstige gebiedsontwikkelingen.

3.3 Digitale participatie (Doe Mee – enquête)

Omschrijving Via Doe Mee konden inwoners hun mening geven over ontmoeting, samenwerking, buurtactiviteiten en ondersteuning. De enquête bereikte groepen die niet aanwezig konden zijn bij fysieke bijeenkomsten en bood aanvullende perspectieven.

Omschrijving

De digitale enquête (Bijlage 2) is gemeente breed uitgezet. Via het platform *Doe Mee Zoetermeer* hebben inwoners een vragenlijst ingevuld. De vragenlijst richtte zich op:

- Bekende ontmoetingsplekken in de buurt,
- Gebruik van die plekken,
- Gemiste voorzieningen,
- Ideeën om de buurt socialer of leefbaarder te maken,
- Wat inwoners nodig hebben om die ideeën uit te voeren,
- En welke organisaties zij kennen die hen daarbij kunnen ondersteunen.

Om de vragenlijst onder de aandacht te brengen, is er aandacht gevraagd tijdens het congres Sterke Sociale Basis in november 2025. Daarnaast is de vragenlijst verspreid via de online nieuwsbrieven, de bekende samenwerkingspartners, wijkniewsbrieven, het Streekblad, de *Stadsmakersapp* en er zijn formulieren met een QR-code uitgedeeld op plaatsen waar veel inwoners samen komen door samenwerkingspartners en collega's.

Opbrengst

In totaal startten **396 unieke inwoners** met de enquête. **248 respondenten** vulden de vragenlijst volledig in. Per vraag verschilt het aantal respondenten omdat niet iedereen alle vragen beantwoordde.

Dit gaf de volgende resultaten:

Ontmoetingsplekken die inwoners kennen

Het meest bekend bij de respondenten blijken een park (60%), de bibliotheek (42%) en het buurthuis (41%) te zijn.

In totaal zegt 5% geen enkele van de genoemde plekken in de buurt te kennen en noemt 15% nog een ander plek. Een aantal voorbeelden van andere plekken zijn de kinderboerderij, een buurttuin of het hondenveld.

“In onze flat is een gemeenschappelijke ruimte waar we koffiedrinken. Dat is voor ouderen een fijne plek.”

Waar komen inwoners zelf om mensen te ontmoeten

Aan de 294 respondenten die aangaven ontmoetingsplekken te kennen, werd gevraagd waar zij zelf anderen ontmoeten. Het blijkt dat voor 30% van de respondenten een park te zijn en voor 28% de bibliotheek. Iets meer dan een kwart (26%) gaat wel eens naar een café of restaurant of een sportvereniging om mensen te ontmoeten. Bijna een vijfde van de respondenten zegt op geen van de genoemde plekken te komen (19%).

“We hebben wel een park, maar mensen zijn daar vooral op zichzelf.”

“Beste plek voor sociale contacten is het dichtst bij huis, de burens, aan ons hof hebben we een picknicktafeltje en kinderspeelgoed op het veld, er wordt gezamenlijk gespeeld, gegeten en gelachen. De kinderen zijn zomers hele dagen buiten. Dit is voor mij de grootste reden om minimaal de komende 10 jaar niet te verhuizen.”

“In onze woongroep kook ik sinds 2010 1x per maand een driegangenmaaltijd voor maximaal 15 senioren in mijn buurt. Zij komen dan in de verenigingsruimte samen voor de maaltijd.”

Gemiste ontmoetingsplekken

In totaal zegt 36% van de respondenten ontmoetingsplekken in de buurt te missen. De 115 respondenten die invulden ontmoetingsplekken te missen, mochten aangeven welke ze dan missen. De antwoorden van de respondenten zijn gebundeld in de volgende categorieën:

1. Een laagdrempelig buurtcafé/koffietent
2. Een inclusieve, actieve ontmoetingsruimte voor alle leeftijden
3. Plekken voor de ‘middengroep’ (20–60 jaar)
4. Ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte (bankjes, pleinen)
5. Samen eten / koken
6. Creatieve en praktische werkplaatsen
7. Veilige en goed bereikbare locaties

“Er is geen enkele plek waar je spontaan binnenloopt voor koffie.”

“Voor mijn leeftijdsgroep (55) is er niks: het is óf jongeren óf ouderen.”

“Het moet juist gaan om een plek voor IEDEREEN. En overdekt. Dus een beetje zoals kinderboerderij Buitenbeest, met spel voor kids, maar dan óók voor papa's, mama's, voor werkende mensen en voor ouderen.”

Ruimte voor ontmoeting voor verschillende groepen

Iets meer dan een vijfde van de respondenten (22%) is van mening dat er in hun buurt voldoende ruimte is voor ontmoeting voor alle leeftijden. Volgens 44% is dat niet het geval. Een derde (33%) heeft er geen mening over.

Vervolgens is gevraagd of men voor bepaalde groepen aanbod mist op het gebied van ontmoeting.

Uit de resultaten blijkt dat bijna een derde van de respondenten vindt dat er aanbod voor jongeren mist op het gebied van ontmoeting. Daarnaast zegt 30% aanbod te missen voor ouderen.

“Er zijn wel activiteiten, maar bijna allemaal overdag en alleen voor ouderen.”

“Voor jongeren is er bijna niets, dan gaan ze hangen en dat geeft weer gedoe.”

Ideeën van inwoners om de buurt socialer en leefbaarder te maken

Van de respondenten zegt 46% ideeën of plannen te hebben om hun buurt socialer en/of leefbaarder te maken (bijvoorbeeld het organiseren van een koffieochtend voor nieuwe burens, het samen schoonmaken van de straat, het koken voor eenzame burens).

Alle 139 respondenten die aangaven ideeën of plannen te hebben om de buurt socialer en/of leefbaarder te maken, is gevraagd of ze deze dan ook zelf meer willen helpen uitvoeren.

Van de 137 respondenten die een antwoord invulden, zegt twee derde (66%) dat ze willen en de overige een derde (34%) niet. Alle respondenten mochten toelichten waarom ze wel of niet willen helpen bij de uitvoering van hun ideeën of plannen.

“Zomers eten we samen buiten met de straat, dat brengt echt verbinding.”

“Ik wil graag een buurtcafé in het Binnenpark opzetten, maar ik heb hulp van de gemeente nodig.”

“Voetbal openhouden buiten trainingstijden. Ik zou zelf wel daar dan willen gaan trainen buiten trainingstijden en toezicht te houden op de velden.”

Wat inwoners nodig hebben om hun ideeën uit te voeren

Aan alle 91 respondenten die plannen en ideeën hebben om de buurt socialer en/of leefbaarder te maken is gevraagd en ook willen helpen deze uit te voeren, is gevraagd wat ze nodig hebben om deze uit te voeren.

Als de twee belangrijkste punten worden daarbij genoemd geld/financiering (55%) en ondersteuning van de gemeente (55%). Maar ook hulp van vrijwilligers (51%) en burens (47%) zou hen daarbij helpen.

“Cursussen b.v. Hulp van succesvolle ondernemers. Waarbij je van elkaar kunt leren. Hoe fijn zou het zijn!”

“Waar vind ik leeftijdgenoten tussen 60 en 70 jaar met dezelfde belangstelling bijv., gezamenlijk bezoek musea, theater stadswandeling enz.”

“Ruimte om bijeenkomsten, bijv. informatiebijeenkomsten te organiseren met een kopje koffie/thee erbij. Apparatuur/middelen om een presentatie te geven”

Bekendheid van organisaties die inwoners kunnen helpen

Er zijn in Zoetermeer verschillende organisaties die kunnen helpen bij de uitvoering van plannen of ideeën. Aan de respondenten is gevraagd welke van deze organisaties ze kennen die daarbij kunnen helpen.

Bijna de helft van de respondenten (48%) noemt de gemeente. Iets meer dan een derde (34%) verwacht dat vrijwilligersorganisaties daarbij kunnen helpen.

“Alles is wel te vinden online, via via of via het streekblad. Maar dat is niet altijd deskundige, serieuze hulp. Als er echt iets aan de hand is in je leven (fysiek, mentaal enzovoort) dan is goedbedoelde semi vrijwillige hulp niet genoeg. Dan is het belangrijk dat alle basisvoorzieningen goed in orde en makkelijk toegankelijk zijn.”

“Ik weet niet goed waar ik moet zijn. Het aanbod is versnipperd.”

Conclusie

De enquête laat zien dat inwoners sterke behoefte hebben aan laagdrempelige, toegankelijke en inclusieve ontmoetingsplekken in hun eigen buurt. Hoewel veel inwoners bestaande plekken kennen, bezoeken zij deze minder vaak. Onder andere door een gebrek aan passende voorzieningen voor hun leeftijdsgroep, praktische belemmeringen of omdat plekken niet uitnodigend zijn.

Er is een duidelijke wens voor:

- **Een betere en overzichtelijke communicatie.**
Bewoners missen één duidelijk overzicht van activiteiten, subsidies en initiatieven en ervaren een beperkte respons op vragen.
- **Meer financiële en praktische ondersteuning**
Er is behoefte aan laagdrempelige subsidies, betaalbare of gratis ruimtes, minder regels en continuïteit in ondersteuning (geen tijdelijke pilots zonder vervolg).
- **Meer laagdrempelige ontmoetingsplekken**
Met name wijkgerichte, kleinschalige locaties die ook 's avonds en in het weekend open zijn.
- **Meer samenwerking en zichtbaarheid**
Bewoners en lokale organisaties willen meer vertrouwen, samenwerking en zichtbaarheid.
- **Minder regels, meer vertrouwen in bewoners**
Minder regels en lagere tarieven stimuleren eigen initiatief.
- **Meer aandacht voor leefbaarheid in wijken**
Groen, schone openbare ruimte, pleinen en sport- en ontmoetingsvoorzieningen versterken sociale samenhang.

Inwoners willen meedenken:

Er zijn 56 respondenten die aangeven dat de gemeente met hen contact op mag nemen om te praten over hun ideeën en ze vulden daarvoor hun naam en emailadres in.

In de bijlage (Bijlage 3) is het hele verslag te lezen van het onderzoek.

3.4 Advies Adviesraad Sociaal Domein

Er is een adviesaanvraag gedaan bij de Adviesraad Sociaal Domein en dit heeft een waardevol advies opgeleverd. De ASD ondersteunt de ontwikkeling van een sterke sociale basis, maar adviseert het college om de visie te versterken op een aantal punten. Zoals:

- Het duidelijker benoemen van de aanleiding (GALA) en de verwachte problematiek door vergrijzing, oplopende zorgkosten en lagere sociale cohesie in Zoetermeer.
- Aandacht voor trends zoals segregatie en polarisatie
- Meer concreet beschrijven van flankerende maatregelen
- Een analyse van helpende en remmende factoren in de praktijk
- Meer initiërend optreden door de gemeente, vooral richting kwetsbare groepen.

In de bijlage (Bijlage 4 en Bijlage 5) het advies en de bijbehorende collegereactie.

4 Wie waren participatiegerechtigd

Inwoners, maatschappelijke partners, vrijwilligersorganisaties, geloofsgemeenschappen en adviesorganen zoals de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en Samen Zoetermeer Gezond zijn betrokken bij het proces

5 Participatieniveau

We hebben diverse participatieniveaus ingezet. Naast informeren en consulteren, hebben we ook gecoproduceerd: Inwoners zijn actief betrokken bij het uitwerken van de voorgestelde plannen. Zij zijn uitgenodigd om eigen initiatieven en voorstellen in te brengen.

Bij het werken met een visie op hoofdlijnen is coproduceren soms uitdagend, omdat niet alles al concreet is uitgewerkt. Toch bleek in de praktijk dat inwoners heel scherp voor ogen hadden wat een sterke sociale basis vraagt. Bovendien waren zij opvallend creatief in het bedenken van concrete voorstellen die deze sterke sociale basis in de praktijk kunnen versterken.

6 Resultaten van de participatie

Uit alle participatievormen met inwoners, vrijwilligers, netwerkpartners en geloofsgemeenschappen komt een helder en gedeeld beeld naar voren van wat nodig is om de sociale basis te versterken. Er zijn een aantal duidelijke aandachtspunten te benoemen.

- De essentie van een sterke sociale basis ligt in ontmoeting, contact en omzien naar elkaar. Initiatieven die dit bevorderen zoals samen eten, samen vrijwilligerswerk doen en met elkaar activiteiten organiseren in de buurt, vormen de kern.
- Meer structuur in samenwerking: Samenwerking is nu te afhankelijk van toeval en losse initiatieven. Deelnemers vragen om meer samenhang, een gezamenlijke agenda en een duidelijk regiepunt.
- Inwoners hebben plekken nodig om elkaar te ontmoeten. Er is behoefte aan laagdrempelige, betaalbare en toegankelijke ruimtes én aan een digitaal platform waar activiteiten en initiatieven overzichtelijk samenkomen.
- Vrijwilligers en sleutelfiguren zijn de ruggengraat. Vrijwilligers dragen de sociale basis. Ze vragen vooral om ruimte, vertrouwen, minder bureaucratie en betere onderlinge verbinding.
- Geloofsgemeenschappen leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale basis en faciliteren ontmoeting, maar ervaren knelpunten rond ruimtegebruik en afstemming met de gemeente. Zij vragen om structureel contact en betere ondersteuning.
- Een helder verhaal van de gemeente: Inwoners en organisaties hebben behoefte aan duidelijke, eenvoudige en consistente communicatie over de Sterke Sociale Basis en de rol van de gemeente.

7 Wat betekent dit voor de Visie Sterke Sociale Basis?

De contourennotitie bevatte al veel concrete voorstellen die in lijn liggen met de opbrengsten van het participatietraject. Op een aantal punten worden deze voorstellen door de aanbevelingen verder aangescherpt, bijvoorbeeld waar het gaat om meer structuur en samenhang in de samenwerking tussen organisaties en initiatiefnemers.

Ook de ideeën uit de bewonersbijeenkomst krijgen een plek in de visie. Deze ideeën worden niet allemaal al in de visie uitgewerkt, maar vormen belangrijke input voor de uitvoeringsagenda, waarin we na vaststelling van de visie concreet aan de slag gaan met wat inwoners hebben ingebracht.

8 Reflectie op het participatieproces

Het participatietraject leverde mooie inzichten op. Tegelijkertijd werd duidelijk dat sommige inwoners snel overvraagd raken door enquêtes, bijeenkomsten en aanvullende uitvragen. Het blijft bovendien een uitdaging om alle lagen van de bevolking te betrekken. De intentie om iedereen te spreken is er, maar in de praktijk blijkt dit vaak weerbarstiger. Sommige groepen sluiten minder snel aan, hebben andere communicatiebehoeften of bereiken we minder gemakkelijk. Deze lessen nemen we mee in de verdere ontwikkeling van de uitvoeringsagenda en toekomstige participatieaanpakken.

9 Reactie college

Het college spreekt waardering uit voor de inzet van alle deelnemers. De input vormt een belangrijke basis voor de definitieve visie en benadrukt het belang van vraaggericht werken. Tijdens het participatietraject werd het nog duidelijker: de inwoner maakt het verschil. Tijdens de

bijeenkomsten, wijkgesprekken en in de reacties op de enquête viel op hoeveel actieve en betrokken inwoners Zoetermeer rijk is.

Veel deelnemers kwamen met oplossingen, creatieve ideeën en concrete voorstellen die direct bijdragen aan een sterke sociale basis. Dit laat zien dat inwoners, wanneer zij de ruimte krijgen, heel goed weten wat werkt in hun eigen buurt. Daarnaast werd tijdens het traject duidelijk dat de opzet van de participatiebijeenkomsten goed aansloot bij de behoeften. Door een doelgerichte opzet en een herkenbare werkvorm voor alle bijeenkomsten werd veel relevante informatie opgehaald en werden de juiste verbindingen gelegd.

Deze manier van werken zal de gemeente dan ook vaker blijven toepassen, en sluit aan bij het aanbrengen van meer structuur in de netwerksamenwerking binnen de sterke sociale basis. De participatie heeft daarmee niet alleen waardevolle input opgeleverd voor de visie zelf, maar ook voor de manier waarop overleg en samenwerking in de toekomst vorm krijgen.

10 Hoe nu verder?

De input uit het participatietraject wordt verwerkt in de definitieve Visie Sterke Sociale Basis. Na vaststelling van de visie volgt een uitvoeringsagenda, waarin de acties, prioriteiten en verantwoordelijkheden worden uitgewerkt.

In de Contourennotitie stonden al verschillende voorstellen voor wat de gemeente extra zou doen. Op basis van de participatie zijn deze voorstellen aangepast en aangevuld.

Daarnaast is het de bedoeling dat de ideeën van inwoners uit de participatiebijeenkomsten in coproductie verder uitgewerkt, samen met partners en de gemeente. De uitkomsten worden ook een onderdeel van de uitvoeringsagenda.

Participatie blijft een vast onderdeel van de uitvoering, zowel bij het concretiseren van maatregelen als bij het monitoren van de voortgang.